

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage III bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

Samenvatting

Dit wijzigingsbesluit voegt in bijlage III bij het decreet Natuurbehoud de wolf toe aan de lijst van dier- en plantensoorten van communautair belang zoals opgenomen in de bijlage IV bij de habitatrichtlijn, die voorkomen in Vlaanderen. Door deze wijziging wordt de wolf in de hoogste beschermingscategorie opgenomen, zodat de hogere maximale straffen van toepassing worden. Verder wordt de Europese bever, die al op deze lijst stond, in de juiste categorie geplaatst (Rodentia), en worden er nog zeven soorten toegevoegd aan de lijst (lynx, wilde kat, sierlijke witsnuitlibel, gaffellibel, vermiljoenkever, juchtleerkever en muurhagedis) op grond van hun recent gerapporteerde voorkomen binnen Vlaanderen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Naar aanleiding van het illegaal doden van de wolf Naya werd vastgesteld dat de diersoort "wolf" niet is opgenomen in de soorten van bijlage III bij het decreet Natuurbehoud ("de dier- en plantensoorten van communautair belang van de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, die voorkomen in Vlaanderen"). Dit heeft tot gevolg dat de personen verantwoordelijk voor het illegaal doden van de wolf Naya niet kunnen worden bestraft met de strengere straffen die wel gelden voor o.m. het illegaal doden van de dier- en plantensoorten van communautair belang, zoals opgenomen in bijlage III bij het decreet Natuurbehoud.

Dit wijzigingsbesluit houdt eveneens een wijziging in van bijlage III bij het decreet Natuurbehoud, door naast de wolf ook de, lynx, wilde kat, sierlijke witsnuitlibel, gaffellibel, vermiljoenkever, juchtleerkever en muurhagedis op te nemen in bijlage III. Uit onderzoek blijkt dat deze soorten ook (opnieuw) voorkomen in Vlaanderen.

Verder wordt in deze wijziging een rechtzetting meegenomen. Zo werd de Europese bever (Castor fiber) in bijlage 3 bij het Decreet natuurbehoud opgenomen onder de 'Carnivora', terwijl deze soort thuishoort onder de 'Rodentia'. Dit wordt mee rechtgezet middels dit besluit tot wijziging van het decreet.

Deze wijziging kadert in SD 2 'Doeltreffend soortenbeleid en -beheer' onder ISE natuur en biodiversiteit uit de beleidsnota omgeving. Daarin wordt vermeld dat er bijzondere aandacht zal worden besteed aan de grote zoogdieren die lange tijd niet meer aanwezig waren in Vlaanderen en stilaan hun weg terugvinden, en dat gepaste beschermingsmaatregelen voor die dieren worden voorzien.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Minaraad heeft op 15 mei 2020 advies gegeven over het ontwerp van decreet tot wijziging van bijlage III bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Door de Minaraad werd erop gewezen dat de beoogde wijzigingen desgevallend ook kunnen worden aangebracht middels een besluit van de Vlaamse regering. Doordat ontwerp van decreet dezelfde inhoud heeft als dit besluit, en doordat het louter formele wijzigingen betreffen ingevolge de omzetting van het ontwerpdecreet naar een ontwerp van besluit ingevolge het advies van de Minaraad van 15 mei 2020, werd over de inhoud van dit besluit al advies gegeven door de Minaraad en is een nieuw advies niet noodzakelijk.

- De Inspectie van Financiën heeft een gunstig advies verleend op 22 april 2020 over het voormelde ontwerp van decreet. Doordat aan de inhoud van het voorgelegde ontwerp van decreet niets wordt gewijzigd, en de wijzigingen thans worden doorgevoerd middels een besluit van de Vlaamse regering, dient geen nieuw advies van de Inspectie van Financiën te worden opgevraagd.

- Het departement Kanselarij en Bestuur heeft wetgevingstechnisch en taalkundig advies verleend op 22 mei 2020, met nummer 2020/170.

Het advies van de Raad van State werd verstrekt op 1 juli 2020 en is gunstig. Om rekening te houden met de door de Raad gemaakte opmerkingen wordt het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering op een aantal plaatsen aangepast. De voornaamste punten uit het advies worden als volgt beoordeeld.

- **Randnummer [4]:** De Raad merkt op dat de rechtsgrond van artikel 7, tweede lid, 3°, van het Natuurdecreet niet voldoende specifiek vermeld werd in de rubriek "rechtsgrond". Dit werd aangepast zoals gevraagd.
- **Randnummer [5]:** De Raad merkt op dat, aangezien het door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) uitgebrachte zesjaarlijkse verslag over de toepassing van de Habitatrichtlijn in Vlaanderen niet alleen een aanleiding is, maar ook een voorwaarde voor het aannemen van het thans voorliggende ontwerp, in de rubriek "motivering" het best de juiste en volledige referentie van het betrokken verslag van het INBO opgenomen wordt. Dit werd aangepast zoals gevraagd.
- **Randnummer [6]:** Aan de stellers van het te nemen besluit geeft de Raad van State de overweging mee om de opsommingen van de soorten binnen eenzelfde groep in bijlage III van het Natuurdecreet alfabetisch te rangschikken, zodat deze toegankelijker en gemakkelijker consulteerbaar zijn. Deze opmerking wordt slechts ter overweging meegegeven. Om de soorten van bijlage III alfabetisch te rangschikken moet de volledige bijlage III vervangen worden. Dit wil zeggen dat de volledige bijlage III dan opnieuw ter discussie kan staan en vatbaar is voor wijzigingen. Dit is een risico dat we niet willen nemen, aangezien het hier louter een toevoeging van soorten betreft, en geen coördinatie. De nieuwe soorten, zoals toegevoegd middels het voorliggend besluit, worden in het voorliggend besluit wel alfabetisch opgesomd.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De wijzigingen van bijlage 3 bij het decreet Natuurbehoud gebeuren middels een wijzigingsbesluit, en niet middels een wijzigingsdecreet. Artikel 7 van het decreet Natuurbehoud bepaalt immers dat, voor het nemen van *“maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering van internationale overeenkomsten of verdragen betreffende het natuurbehoud of van akten betreffende het natuurbehoud, met inbegrip van Europese richtlijnen, vastgesteld op grond van internationale verdragen”*, de Vlaamse regering gemachtigd is om de bijlagen I, II, III en IV bij het decreet te wijzigen. De Vlaamse regering kan deze machtiging om de bijlagen bij het decreet Natuurbehoud te wijzigen, toepassen in de volgende gevallen:

“1° hetzij als gevolg van de in artikel 15 van de Vogelrichtlijn of in artikel 19 van de Habitatrichtlijn bedoelde aanpassing aan de technische en wetenschappelijke vooruitgang; 2° hetzij als gevolg van de feitelijke vaststellingen die in het in artikel 10 bedoelde Natuurrapport gedaan worden betreffende de vogelsoorten van de bijlage I van de Vogelrichtlijn, dan wel betreffende de habitats van bijlage I van de Habitatrichtlijn of de dieren- en plantensoorten van bijlage II of IV van de diezelfde richtlijn; 3° hetzij als gevolg van de feitelijke vaststellingen die gedaan worden in het verslag in uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn.”

In uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn werd een verslag opgemaakt over onder meer de staat van instandhouding van de betrokken soorten¹. Hierin werd onder meer vastgesteld dat bepaalde soorten (opnieuw) aanwezig zijn in Vlaanderen.

De Vlaamse regering is derhalve gemachtigd door artikel 7, tweede lid, 3° van het decreet Natuurbehoud om op grond van de feitelijke vaststellingen van een verslag, opgemaakt in uitvoering van artikel 17.1 van de Habitatrichtlijn, de bijlagen bij het decreet Natuurbehoud te wijzigen.

Dit wijzigingsbesluit voegt in bijlage III bij het decreet Natuurbehoud de wolf, lynx, wilde kat, sierlijke witsnuitlibel, gaffellibel, vermiljoenkever, juchtleerkever en muurhagedis toe aan de *“lijst van dier- en plantensoorten van communautair belang van de Bijlage IV van de habitatrichtlijn, die voorkomen in Vlaanderen”*. Het doel van deze wijziging is om deze soorten in de hoogste beschermingscategorie op te nemen, zodat de hogere maximale straffen van toepassing worden op illegale handelingen – zoals het opzettelijk doden - tegen deze diersoorten.

De wolf wordt momenteel wel al aangeduid als een *“categorie 3-soort”* in het Soortenbesluit, dit is een soort van bijlage IV Habitatrichtlijn. Bijlage III bij het decreet Natuurbehoud omvat de soorten van bijlage IV Habitatrichtlijn die in Vlaanderen voorkomen, maar de wolf ontbreekt daar nog op. Dat maakt dat de bijzondere strafbaarstelling van artikel 16.6.3 *ter* Milieuhandhavingsdecreet (titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid) niet kan worden toegepast en men moet terugvallen op de algemene strafbaarstelling van artikel 16.6.1 Milieuhandhavingsdecreet. Dit heeft ook tot gevolg dat de hogere maximale straffen van de bijzondere strafbaarstelling niet van toepassing zijn op illegale handelingen tegen de wolf.

¹ De Knijf G. et al. (2019). Staat van instandhouding (status en trends) van de soorten van de Habitatrichtlijn. Algemene resultaten - rapportageperiode 2013-2018. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2019 (6). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. DOI: doi.org/10.21436/inbor.15968946

In het in 2019 door INBO uitgebrachte verslag² aan de Europese Commissie betreffende de staat van instandhouding van soorten van de Habitatrichtlijn in Vlaanderen wordt het volgende gesteld: *“Negen soorten werden voor het eerst opgenomen in de rapportage [...] Dit betreft soorten die al enige jaren populaties hebben (categorie PRE), of Vlaanderen recent hebben weten te koloniseren (categorie ARR), of hier af en toe worden waargenomen (categorie OCC), of waarvan de populatie zich in de buurlanden bevindt en de soort hier slechts marginaal voorkomt (categorie MAR). Het betreft de Sierlijke witsnuitlibel (ARR), de Gaffellibel (MAR), de Vermiljoenkever (PRE), de Juchtleerkever (PRE in Continentale deel van Vlaanderen), de Muurhagedis (PRE), de Wolf (OCC), de Wilde kat (OCC), de Lynx (OCC in Continentaal Vlaanderen) en de Tweekleurige vleermuis (OCC)”. Op grond van deze rapportage van het INBO worden de in Vlaanderen aanwezige soorten, met name de lynx, wilde kat, sierlijke witsnuitlibel, gaffellibel, vermiljoenkever, juchtleerkever, muurhagedis ook opgenomen in bijlage III bij het decreet Natuurbehoud. De aanwezige soorten in Vlaanderen die communautair worden beschermd, worden zo ook beschermd door de interne regelgeving.*

Verder wordt in deze wijziging ook een technische rechtzetting meegenomen. De Europese bever (*Castor fiber*) is momenteel opgenomen in bijlage 3 bij het decreet Natuurbehoud onder de groep ‘Carnivora’, terwijl de Europese bever thuishoort onder de groep ‘Rodentia’. Dit wordt mee rechtgezet middels dit wijzigingsbesluit.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1, 1° van het wijzigingsbesluit

- verplaatst de ‘Castor fiber’ of de ‘Europese bever’ van de groep ‘CARNIVORA’ naar de groep ‘RODENTIA’.
- bepaalt dat de ‘canis lupus lupus’ of ‘de Europese wolf’, lynx en wilde kat worden toegevoegd aan bijlage III bij het decreet Natuurbehoud, en wel meer specifiek onder de groep ‘CARNIVORA’.
- vervangt de ondertitel ‘AMPHIBIEEN’ door de ondertitel ‘AMFIBIEEN EN REPTIELEN’.

Artikel 1, 2° van het wijzigingsbesluit bepaalt dat de muurhagedis toegevoegd wordt aan bijlage III bij het decreet Natuurbehoud, en wel meer specifiek onder de groep ‘AMFIBIEEN EN REPTIELEN’.

Artikel 1, 3° van het wijzigingsbesluit bepaalt dat de sierlijke witsnuitlibel, gaffellibel, vermiljoenkever en de juchtleerkever worden toegevoegd aan bijlage III bij het decreet Natuurbehoud, en wel meer specifiek onder de groep ‘GELEEDPOTIGEN’.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Het aldus aangepaste en als bijlage toegevoegde ontwerpbesluit heeft geen andere weerslag op de begroting, het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap of op de lokale besturen dan aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering bij de principiële goedkeuring.

² De Knijf G. et al. (2019). Staat van instandhouding (status en trends) van de soorten van de Habitatrichtlijn. Algemene resultaten - rapportageperiode 2013-2018. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2019 (6). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel. DOI: doi.org/10.21436/inbor.15968946

4. VERDER TRAJECT

Definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering van het ontwerpbesluit, dat vervolgens in werking zal treden tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage III bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van bijlage III bij het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- het principieel goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering
- het advies van de Inspectie van Financiën
- het advies van de Minaraad
- het advies van de Raad van State